

K MINT KÉPREGÉNY!

Alan MOORE–David LLOYD: *V mint vérbosszú* [1990]

Fordította: SEPSI László. Fumax, Budapest, 2018, 360 oldal, 8495 Ft

A képregényvilág géniuszaként, egyben hajlíthatatlan fenegyerekeként emlegetett brit Alan Moore talán legnagyobb vihart kavart, radikális-anarchista alapállású – s lényegét tekintve ma is élő és hatni képes – remekműve, a *V mint vérbosszú* (*V for vendetta*) magyarországi megjelenése, talán túlzás nélkül mondható: ünnep, mégpedig nem csupán a szépirodalmi és képzőművészeti nivójú képregények (avagy a zavaros, veszedelmes eszmék) világát ismerők, netán kedvelők számára.

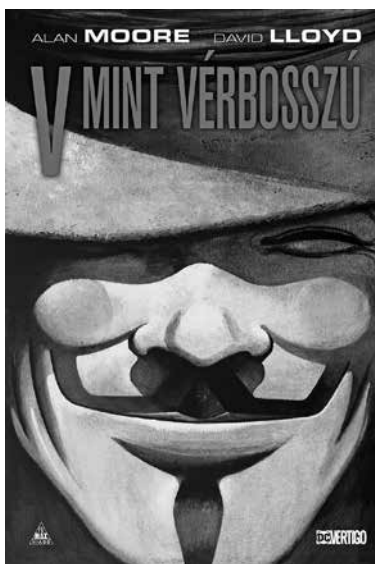
A *V* ugyanis bizonyos tekintetben olyan, mint a misztikus–nihilista, román származású „francia író”, Emil Cioran és az ő szövegvilága: pazarló ötletessége, szüntelen, vérmes tagadások közepette is féktelelenül áradó s persze minden ízében egyéni gondolkodása még akkor is képes elbűvölően hatni az emberre, ha abban – mint azt később menthetetlenül észrevesszük – „intelligens tévedések” (Frithjof Schuon) is nagy bőséggel helyet kapnak. Bár alapvetően nehéz volna bármit is kezdeni egy olyan emberrel, aki szerint „az anarchia a világ működtetésének egyetlen, erkölcsileg elfogadható módja”, Moore esetében azonban – talán vitathatatlan, kvázi komolysága avagy szikrázó tehetsége miatt? – nem így áll a dolog; vele inkább vitázni, mi több, beszélgetni támad kedvünk. Hasonlóképpen nehezen emészthető a Thatcher-éra brutális fasiszta rezsimként, sőt megnyomorító „ontikus bilincsként” történő beállítása (voltaképpen a *V mint vérbosszú* egésze Margaret Thatcher „iszonytató” kormányzása ellenében íródott), és így persze az ellene meghirdetett „tiszta és nemes” küzdelem ideája is. De Moore-nak valamilyen módon ezeket is megbocsátjuk. Ki tudja, hogyan is vannak ezek a dolgok pontosan?

A nem is oly távoli jövőben járunk – atomháború söpört végig a Földön. A kimondhatatlan szuperháborús rettenetet egyedülként átvészelő Angliában kőkemény neofasiszta diktatúra honol. Szigorú kijá-

rásí tilalom, a kisebbségek légerekbe kényszerítése, majd módszeres, ipari likvidálása, vaskézzel, központi-irányított, agy mosó, totális média, az állampolgárok állandó, közvetlen megfigyelése, az éjsötét utcákon vércseként cirkáló „begyűjtők”, razziák, karanténok, önmaga vérfagyasztó paródiájába forduló, hiperdogmatikus államvallás – félelem és reszketés mindenütt. Ám ekkor feltűnik a rejtélyes „V”! Arcát a rejtelmes Jakob-kori anarchista és wannabe parlament-robbantó,

Guy Fawkes jellegzetes arcvonásait vegyítiszta eszmévé „pároló”, egyben derűs, pirosuló könyörtelenséggel *megelevenítő* maszk fedi; fellépése egyszerre idéz elénk elemi zabolátlanságot és valamiféle könnyed, „páholyos” kifinomultságot; a beszéde szinte kizárólag mozaikszerűen kapcsolódó irodalmi és egyéb idézetekből épül, briliáns stratégia, mindig lázas, harcias alak – másfelől végtelenül türelmes, épp hogy lassúdad kíméletlenséggel közelgő, valamilyen tén év századokat is lépni tudó grandiózus árnyék. Az igazság félelmet nem ismerő bajnokoka, kvázi-szuperhőse, s mint ilyen, persze azonnal odacsapna – más-

részt mintha egyáltalán nem is lenne, vagy legalábbis beláthatatlan mértékben ráérne, akár a globális felmelegedés, vagy mint a rák. „A mai éjszaka különleges éjszaka, ünnepi éjszaka! A grandiózus nyitány! Hát nem ismered a rigmust? »Emlékezzetek kéne november ötödikére, a lőporos áruló tervére, nem létezik arra érv, hogy a lőporos összeesküvés elmerüljön a feledésbe«” – szól „hősünk” mindjárt a legelső lapokon, hogy azután megejtő természetességgel miszlikbe robbantsa a Big Bent, mintegy a rombolás éjsötét közepéből újjáteremtve, újból bensővé téve a „gyűlöletes zsarnokság” által egykor kizökentett-megfeszített időt, és persze elhozva az egykor tragikus hirtelenséggel feledésbe merült emberi szabadság biztos reményét. Aztán pedig fogja magát, és bő háromszáz oldalon keresztül gyilko-

TM & © DC Comics. All Rights Reserved. DC VERTIGO is a trademark of DC Comics.

lássza a Párt vezető funkcionáriusait. (A robbantás mint merénylet és önkifejezési forma azonban mindig fontos marad, hiszen ne feledjük: „A Hit hallásból ered”!)

Mindenki legyen önmaga királya, legyen önmaga papja, legyen saját sorsának egyedüli kovácsa! – szól az üzenet.

Talán ennyiből is kivehető, hogy Moore **alapötlete meglehetősen egyszerű – az elbeszélés azonban éppen ellenkezőleg, legtöbbször szédületesen rafinált és hallatlanul szövevényes**, s nemhiába a legkülönfélébb popkulturális, szépirodalmi, zenei és egyéb utalásokkal, rejtett és kevésbé rejtett idézetekkel és megidézésekkel, valamint változatos szimbólumokkal van tele, sőt olykor – bizonyos történetyszerkesztési megoldások vonalán – még a képregény formanyelvi határait is igencsak bátran feszegeti. Ez utóbbi tekintetben persze Moore nem sokra jutott volna kiváló – nem mellesleg az emblematis Fawkes-maszk ötletét is szállító – rajzoló-alkotótársa nélkül: David Lloyd gyakorlatilag a képregény minden egyes paneljében brillírozik; megkapó, a történet egyes etapjait lezáró egészoldalas kompozíciói már a kötet legelső, szórakozottabb átpörgetésekor egészen magával ragadnak. Halvány színei egyszerre juttatnak eszünkbe némileg távolivá kopott, ám éltető lehetetre szomjazó „várakozó

igéket” és valamely finoman-árnyasan lebegő, biztató (nyilván Thatchert és szellemi örököseit végleg nélkülöző) közeljövőt. Ezek a képek *suttognak* – mondhatnánk.

„Moore keserű, megrendítő, visszataszító jelenei nemcsak tartalmi szempontokból maradnak emlékeztetések (mint V egyoldalú párbeszéde a törvényhozási épület tetején álló Justitia-szoborral), de invenciózus formai megoldásai révén is, amelyek többnyire változatos montázs-stratégiákon keresztül érvényesülnek: a második rész szívszorító szeretkezési jelenete a ’70-es évek brit filmremekeitől elesett *flash-forward*-szerkesztésmóddal; a tévétoronny elleni terrortámadás, amelyet kizárólag a különféle tévéadások kaotikus háttérzövegéből összeálló függőleges montázs kísér; vagy a valóság és a víziók síkjai közt váltogató párhuzamos cselekményvezetés gyönyörű példái (mint a meghasonlott nyomozó LSD-utazása az egyik elhagyott haláltáborban)” – írja Varró Attila *Kult-comics* (Mozinet Kft. 2009) című (remek) képregényes esszéjűjteményében.

Külön öröm, hogy az alkotás az amerikai *deluxe*-változatot másolva, hatalmas méretben, minőségi kötésben és papíron – illetve a filozófus-szépíró Sepsi László hibátlan fordításában –, vagyis igazán méltó, valóban ünnepi köntösben jelenhetett meg.

KEMENES TAMÁS